

Éleslövészettel egybekötött honi légvédelmi hadosztály gyakorlat hadtápbiztosításának néhány tapasztalata

Szórádi Zoltán ezredes, Vajda Sándor alezredes

A honi légvédelmi csapatok harckészültségének fokozása és állandó magas szinten tartása érdekében éleslövészettel egybekötött komplex gyakorlatot hajtottunk végre. A lefolytatott gyakorlat abban különbözött az előző évek lövészetétől, hogy magasabbegység kötelékében került végrehajtásra és a személyi állomány mellett a harci technikai eszközöket is elszállítottuk a gyakorlat helyére. Ez a körülmény alapvetően sajátossá tette a gyakorlat hadtápbiztosítását.

Az alábbiakban a gyakorlat hadtápbiztosításának néhány tapasztalatát kívánjuk összefoglalni.

A hadtápbiztosítás előkészítése

A gyakorlatra történő felkészülést a feladat végrehajtása előtt 7—8 hónappal megkezdjük. Ennek során személyes tapasztalatcserét folytatunk le a hasonló feladatot már végrehajtott testvéri szocialista országok, valamint a Magyar Néphadsereg egyik csapatának képviselőivel. A tapasztalatcserék hasznosnak bizonyultak, sikerült átvenni a hadtápbiztosítás legfontosabb praktikus kérdéseinek végrehajtásában jól bevált módszereket.

Különösen sokat segítettek a nagy távolságú vasúti szállítás megszervezésével és hadtápbiztosításával kapcsolatos útmutatások. Ebben a munkában intenzíven igénybe vettük a Központi Katonai Szállítás Vezetőség sokoldalú támogatását is. A velük folytatott rendszeres konzultációk biztosították végül is jól megalapozott és kellő részletességű szállítási terv kidolgozását.

A felkészülés szempontjából helyesnek bizonyult az a törekvésünk, miszerint az alárendelt hadtáptörzsek szakkiképzéseinek fő témáit úgy határoztuk meg, hogy azok elősegítsék, elméletileg megalapozzák az előttünk álló feladat végrehajtását.

A gyakorlat elméleti kérdéseinek begyakorlása céljából sor került a kijelölt csapatok részére parancsnoki és törzsvezetési gyakorlat levezeté-

sére is. Ennek keretében kiemelt kérdésként gyakoroltattuk a hadtáptiszteket a nagy távolságú vasúti szállítás megszervezésében.

A gyakorlat megkezdése előtt előkészítő-szemrevételező csoporttal a gyakorlat színhelyén tisztáztuk a hadtápbiztosítás lehetőségeit, s célszerű rendjét. Ez jó alapul szolgált a gyakorlatra kiadott intézkedéshez s a hadtápbiztosítási feladatok eredményes megoldásához.

A kevésbé kiművelt és újszerű területek indokoltá tették megfelelő módszertani bemutató foglalkozások levezetését. Ezért két bemutatót tartottunk. A kiszállított technikának megfelelő jellegű vasúti szerelvény málházásának bemutatása keretében eredményesen sikerült meghatározni a szerelvények összeállításának és hadtápbiztosításának követelményeit, s bemutatni a személyi állomány elhelyezésének, étkeztetésének, egészségügyi ellátásának, pihentetésének, a hadtápanyagok és technikai eszközök málházásának célszerű megoldási módjait azok számára, akik néhány hónappal később ezt harci feladatként hajtották végre.

A gyakorlat kezdete előtt a kijelölt csapatok hazai területen felvettek egy — a gyakorlat valóságos helyén kialakítandóhoz hasonló — harcrendet. Ez a valóságos helyzetet megközelítő körülmény lehetőséget adott a lőtéren követendő ellátási módok gyakorlati kipróbálására és tökéletesítésére. Az úgynevezett szűkített harcrendben előtérbe helyeztük a hadtáptörzsek és alegységek tábori körülmények közötti harcszerű kiképzését, a tábori viszonyok között jelentkező hadtápbiztosítási feladatoknak a végrehajtó tagozatok által történő folyamatos végzését, begyakorlását.

Erre az időszakra a központi szervektől leigényeltük és kiszállítottuk a gyakorló csapatokhoz azokat a hadtáptechnikai eszközöket és anyagokat, amelyek a honi légvédelmi csapatoknál még nincsenek rendszerezve, azonban a feladat megoldásához szükségesek voltak. A legfontosabb hadtáptechnikai eszközök voltak: hűtő-, kenyérszállító gépkocsik, hűtő-ládák, háti éthordók, konzervmelegítők, kempingágyak, vegyes — olaj, fa — tüzelésű mozgókonyhák.

Gondot fordítottunk az új hadtáptechnikai eszközöknek a kezelő állománnyal történő megismertetésére. E célból az MN ÉSZF-ségtől szakelőadókat kértünk az olajtüzelésű mozgókonyhák és hűtőgépkocsik kezelőinek kiképzéséhez. A ruházati készletek helyes átcsoportosításával biztosítottuk az elvonuló állomány ruházatának kifogástalan állapotát, s a gyakorlat idejére szükséges cserekészleteket. Beszereztünk kellő mennyiségben vasúti rögzítő anyagot, kigyómarás elleni szerumot, tartósított kenyeret.

A gyakorlatra kiadott hadtápbiztosítási intézkedéseink alapján a szerelvények PK HTPH-ei kidolgozták a szállítmányok szállítás alatti, valamint a gyakorlat színhelyén történő hadtápbiztosításának tervét. Az alapos felkészülés eredményeként csapataink zavartalanul kezdhették meg a feladat végrehajtását.

A gyakorlat hadtápbiztosításának végrehajtása

A feladat végrehajtásának körülményei alapvetően meghatározták a szállító szolgálat kiemelt szerepét.

A több vasúti szerelvény és légi szállítmány összeállítása, be-, át- és

kirakása sokoldalúan koordinált, hozzáértő szervező munkát igényelt a hadtáptörzsektől. A hadtáptörzsek szervező, irányító és ellenőrző tevékenységének nagy többségét e feladat kötötte le. Ennek a feladatnak megoldásában az illetékes területi Vasúti Katonai Szállítás Vezetőségek képviselői rendkívül sokoldalú segítséget nyújtottak csapatainknak különösen vonat összeállítási és vasútforgalmi teendők ellátásában.

A berakás technikai és egészségügyi biztosítását a gyakorlatra el nem vonuló erőkkel és eszközökkel oldottuk meg vezénylés útján. Ez a gyakorlat jól bevált. A kirendelt sebesültszállító, darus és tűzoltó gépkocsi, valamint szakszemélyzet feladatait jól látta el, az elvonuló állomány pedig mentesült ilyen járulékos terhek viselése alól.

Faékek és egyéb rögzítő anyagok készletezése hiányában jelentős összeget költöttünk faanyag beszerzésére és sok energiát fordítottunk az ékek elkészítésére. Ebből olyan következtetésre jutottunk, hogy minden olyan csapatnak, amely vasúti szállítással old meg harcfeleladatot, célszerű készletezni az állandó harcckészültség időszakában a szükséges mennyiségű faéket.

A házilag elkészített szállító ládák-konténerek jól beváltak. A jövőben azonban a lehetőségeket jobban ki kell használni, s valamennyi anyagot úgynevezett minikonténerekbe csomagolva célszerű szállítani. A tapasztalat azt mutatja, hogy a nem konténerizált anyagok a szállítás során jelentős rongálódást, értékcsökkenést szenvedtek, s az anyagmozgatási munkák idejét jóval megnövelték.

Az átrakó körzetekben folyó munka jobb koordinálása, a beállított szerelvények műszaki állapotának átvizsgálása érdekében célszerűnek látszik előzetes helyszíni műszaki és rakodástechnikai szemle végrehajtása az érdekelt felek vasúti szaktisztjeinek bevonásával.

Az *üzemanyagellátás* folyamatossága érdekében megköveteltük a gépjárművek berakások előtti feltöltését.

A lőtérén jól bevált az a módszer, miszerint a légvédelmi rendszerben levő gépjárművek és munkagépek üzemanyaggal történő feltöltése a lőtér által biztosított magas terepjáró képességű eszközökkel történt. A táborban, valamint jó útviszonyokkal rendelkező állásokban elhelyezett gépjárművek és munkagépek üzemanyaggal történő feltöltését az általunk kivitt Cs-346-os úza. töltő gépjárművek végezték. Ez a kettős megoldási mód biztonságos, gazdaságos és zavartalan volt.

Az *élelemellátást* megkülönböztetett gondossággal szerveztük meg. Az élelmezési szolgálat céltudatosan gazdálkodással már a gyakorlat kezdete előtt reális illetménytartalékot halmozott fel annak érdekében, hogy a gyakorlaton megnövekedett igények kielégítést nyerhessenek.

A gyakorlat helyén az élelemellátás kombinált ellátási rendszer szerint történt.

Azt a tapasztalatot szereztük, hogy az önálló rendszerű csapatainknál az ellátás kifogástalan volt. Az étkezések jó minőségben, bő mennyiségben, változatos étlap, hazai ízlés szerint készültek.

Az ellátásra utalt állománynál már nem volt egyértelműen megfelelő a sajátos magyar ízlésnek megfelelő étkeztetés biztosítása. Ezzel párhuzamosan az utalás felesleges, járulékos terhet jelentett a lőtér szervezete ré-

szére, ami megnyilvánult érdekünkben történt ideiglenes anyagi, szervezeti költséghatásokban.

Megítélésünk szerint külföldön egységesen az önellátó rendszer szerinti élelemellátást célszerű a jövőben megvalósítani.

Már a berakás idején nagy gondot fordítottunk kellő mennyiségű ivóvíz biztosítására. E téren jól beváltak a vízszállító gépkocsik, bár a hosszú szállítás alatt a nagy melegben a bennük tárolt víz felmelegedett. A gyakorlat helyén ivóvíz ellátási nehézségeink voltak. A víz csak felforraltva volt fogyasztható. Ízesítőként teát alkalmaztunk. A tea néhány nap múltán a szomjúság oltásához elégtelennek bizonyult, s egyhangúvá vált. A változatosság biztosítása érdekében célszerű kellő mennyiségű ásványvíz biztosítása is.

A zöldfőzelékkel, gyümölcssel való ellátáshoz intenzívebben célszerű igénybevenni a jövőben a légiszállítást. E feladat végrehajtásához szabványkonténerek igénybevétele látszik célszerűnek.

Jól beváltak a szárazjéggel hűtött vasúti hűtőkocsik. Azonban olyan tapasztalatot is szereztünk, hogy ezekben a kocsikban csak olyan áruféleséget szabad elhelyezni, melyekre a vasúti szállítás alatt nincs szükség. A menet alatti többszöri felnyitás intenzíven csökkenti a hűtési hatásközt. Ezért nagyobb mennyiségű szárazjéggel szükséges a jövőben a hűtővagonokat elindítani. Célszerűbbnek látjuk a jövőben a hűtőgépkocsikkal történő hűtés nagyobb arányát is biztosítani.

A *ruházati* ellátás terén az alap és a tartalék, valamint cserekészlet elegendőnek bizonyult. Helyes volt a nyári időszak ellenére is a szerelvények külső óreinek őrbundával és porvédő szemüveggel való ellátása. A jövőben célszerűnek látszik alegységenként mosógépek kiszállítása és a helyszínen való üzemeltetése. Ezek hiányában a jelentkezett igényeket nem sikerült teljes egészében kielégíteni.

Bizonyos problémát okozott az, hogy a 65 M sátrak széleit az erős szél gyakran felemelte, a homokot befújta és ilyen körülmények között a sátrakban dolgozni, pihenni, étkezni nem lehetett. A gyakorlat tapasztalatai alapján a sátrak telepítési lehetőségeit célszerű javítani.

A gyakorlaton részt vevő állományt célszerű hőszigetelő kulaccsal és magasított szárú, könnyített — impregnált vászon felsőrésű — bakancscsal ellátni a magas hó-, por- és szélártalmak csökkentése érdekében. A harci területen és a berakó állomásokon feladatot megoldó állományt célszerű ellátni porvédő szemüveggel.

Az *elhelyezési* ellátást az állomány egy részénél táborigény viszonyok között kellett biztosítani.

Ehhez a kijelölt csapatok a szükséges táborigény anyagokat magukkal vitték, azok a szükségleteket kielégítették.

Sajátos elhelyezési szükségletként jelentkezett a szakács állomány vasúti szállítás alatt „G” típusú kocsikban történő elhelyezése, mivel feladataikat az ott elhelyezett mozgókonyhákon oldották meg. E célra részükre kempingágyakat, gumimatracokat és PH ágybetéteket biztosítottunk, amik jól beváltak.

Az *egészségügyi* ellátás terén a végrehajtott szűrővizsgálatok, fogászati szanáció, valamint védőoltások nagyban elősegítették a feladat sikeres végrehajtását.

A gondos szanáció ellenére néhány beteget fog-panaszai alapján kellett ellátni. Bekövetkeztek zúzódásos kézsérülések is, amelyek szintén orvosi beavatkozást igényeltek. A nagy melegben a titkolt, illetve rejtett szív- és érrendszeri betegségben szenvedők panaszai gyakoribbá váltak, meg kellett oldani szakorvosi ellátásukat. Mindezen feladat megoldásához a szükséges személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre álltak. A 30 napos egységkészleten felül tartalékként képzett — szérumok, csillapítók, gyógyszerek, műszerek — anyagok kivitele helyesnek bizonyult. Az utazással, a megváltozott étrenddel, időjárással összefüggő és fellépő emésztőszervi rendellenességre való előrelátó felkészülésnek nagy hasznát vettük.

Az előzőekben vázolt tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a honi légvédelmi csapatok hadtápszervci képesek a nagytávolságú manővert, s az alapvetően tábori viszonyok között harcfeladatot megoldó erők és eszközök hadtápbiztosítását eredményesen megoldani.

Jelenlegi anyagi készleteik és hadtáptechnikai eszközeik azonban néhány területen nem biztosítják teljes egészében szakfeladataik végrehajtását, ezért a szükséges anyagokkal és hadtáptechnikai eszközökkel a jövőben is meg kell őket erősíteni. Kiemelt gondossággal kell megszervezni a viszonylag nagy időtartamú vasúti szállítás hadtápbiztosítását. Mind a vasúti szállítás idején, mind a gyakorlat végrehajtása időszakában egységesen az „önellátó” rendszer alapján célszerű végezni az állomány ellátását.